

Plany przebudowy zasobów najbardziej zagrożonych gatunków będą określone w niedalekiej przyszłości. Będą one zawierały zasady kalkulacji rocznych wskaźników połowów i środki dla redukcji rybołówstwa, jak również dla monitoringu i kontroli.

W krótkiej perspektywie zmniejszenia połowów będą nieuchronnie prowadzić do spadku poziomów dochodów z rybołówstwa, których zakres będzie się różnił w zależności od obszaru Unii. Jednostki prowadzące działalność pokrewną rybołówstwu (budowa statków, dostawy, przetwórstwo, marketing produktów rybnych i ryb) również odczują to w różnym stopniu, w zależności od regionu i od stopnia, w jakim gospodarka oparta jest na sektorze rybackim.

W bardziej długofalowej perspektywie przebudowa zasobów, podniesienie wielkości połowów i zmniejszenie konkurencji wśród kuterów działających na danym obszarze powinny służyć zwiększeniu zyskowności, która może w pełni zrekompensować zmniejszenie działalności w okresie odzyskiwania zasobów. Państwa Członkowskie powinny zatem być przygotowane do zareagowania na społeczne i ekonomiczne skutki niezbędnej przebudowy omawianego sektora:

- poprzez subsydiowanie likwidacji kuterów w przypadkach, gdy zasoby są bardzo zagrożone, tak aby umożliwić rozsądny poziom przychodów osiągalny w długim okresie czasu, a także wspieranie ich przestawiania na innego rodzaju działalności;

- poprzez rekompensatę strat w dochodach w ciągu tymczasowego okresu zawieszenia połowów, w ramach WPRyb i zgodnie z warunkami w niej określonymi.

Dziesięć państw akcesyjnych dysponuje wybrzeżem morskim, ale spośród nich tylko Polska i trzy kraje bałtyckie mają znacznie rozwinięty sektor rybołówstwa. Mimo to całkowita liczba połowów tych trzech państw wynosi mniej niż 7% całkowitej liczby połowów w UE (ale już 17%, jeśli uwzględnimy Turcję), nawet biorąc pod uwagę hodowlę ryb. Od początku okresu przemian w tych państwach doświadczyły one znaczącego spadku połowów, w wyniku zbyt dużej eksploatacji zasobów i utraty rynków w byłym Związku Radzieckim.

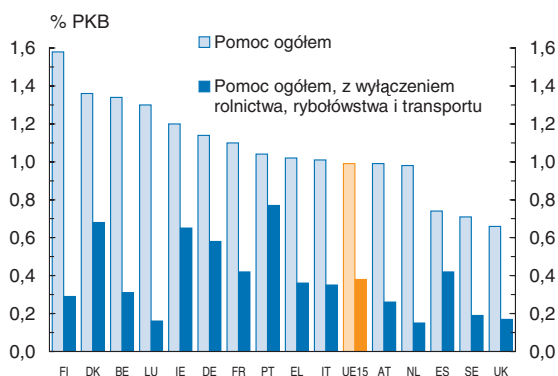
A zatem wpływ rozszerzenia Unii na WPRyb będzie ograniczony. Chociaż z niezbędne będą znaczne środki pozwalające na dokonanie restrukturyzacji i modernizacji odnośnego sektora.

Komplementarność pomocy państwowej i polityki spójności

Zgodnie z rozpoznaniem sytuacji przez kolejne Rady Europejskie, dokładna kontrola pomocy państwowej jest konieczna do osiągnięcia celów ustalonych w Lizbonie, zaś Państwa Członkowskie zostały wezwane do zmniejszenia ogólnej kwoty pomocy i przeorientowanie jej na horyzontalne obszary wspólnego zainteresowania, obejmujące cele związane ze spójnością.

Kontrola pomocy państwowej może wnieść pozytywny wkład w spójność. Poprzez udzielanie pomocy tylko regionom i sektorom, które jej najbardziej potrzebują i gdzie wywiera ona najmniejszy skutek, jeśli chodzi o osłabianie konkurencji, kontrolowane działania mogą przyczynić się do skupienia pomocy na regionach, którym najbardziej potrzebny jest rozwój i wesprzeć działania w kierunku zmniejszania różnic w rozwoju unijnych regionów. Jednocześnie sprawdzanie dyscypliny poprzez kontrole zachęca Państwa Członkowskie do lokowania środków w programy, które przynoszą namacalne efekty, zarówno dla nich samych, jak i dla UE jako całości, i w związku z

3.2 Wsparcie ze strony państwa w państwach członkowskich, 2001

Zródło: DG COMP, tablice wyników w zakresie pomocy państwowej

3.1 Pomoc państwowa na mieszk. w Państwach Członkowskich (1997-2001)

	Całkowita kwota pomocy na 1 mieszkańca (SSN)			Całkowita kwota pomocy na mieszkańca, z wyłączeniem rolnictwa, rybołówstwa i transportu (SSN)		
	1997-1999	1999-2001	zmiana w %	1997-1999	1999-2001	zmiana w %
UE15	251,0	226,0	-10,0	123,00	97,00	-21,1
BE	322,0	325,0	0,9	83,00	80,00	-3,6
DK	274,0	360,0	31,4	144,00	186,00	29,2
DE	313,0	288,0	-8,0	179,00	157,00	-12,3
EL	185,0	155,0	-16,2	73,00	61,00	-16,4
ES	178,0	154,0	-13,5	112,00	90,00	-19,6
FR	286,0	263,0	-8,0	145,00	109,00	-24,8
IE	320,0	329,0	2,8	226,00	188,00	-16,8
IT	284,0	231,0	-18,7	132,00	84,00	-36,4
LU	450,0	578,0	28,4	108,00	82,00	-24,1
NL	207,0	246,0	18,8	43,00	44,00	2,3
AT	265,0	251,0	-5,3	65,00	61,00	-6,2
PT	252,0	177,0	-29,8	190,00	133,00	-30,0
FI	439,0	396,0	-9,8	89,00	78,00	-12,4
SE	169,0	169,0	0,0	48,00	48,00	0,0
UK	112,0	115,0	2,7	53,00	42,00	-20,8

IE: dane pokrywają okres 1998-1999 zamiast 1997-1999.

Źródło: DG COMP, „Tablica wyników w zakresie pomocy państwowej”

tym dążą do usprawnienia skuteczności publicznych interwencji.

Ogólne wydatki na pomoc państwa w ramach UE spadły z 102 miliardów euro w roku 1997 do 86 mld w 2001 r. Spadek ten wynikał ze znacznego zmniejszenia pomocy na rzecz usług finansowych, przemysłu węglowego, rolnictwa, jak również wsparcia dla regionów (wykres 3.2).

Poziom pomocy państwa w odniesieniu do PKB zmniejszył się w 12 z 15 krajów UE w okresie pomiędzy latami 1997–1999 a 1999–2001 (tabela 3.1), zgodnie z zobowiązaniami podjętymi na posiedzeniu Rady w Sztokholmie, dotyczącymi zmniejszenia pomocy najpóźniej do 2003 roku. Co więcej, udział pomocy przekazanej na wsparcie celów horyzontalnych wzrósł o 10 punktów procentowych w ciągu tych dwóch okresów.

Tablica wyników pomocy państwowej wskazuje, że utrzymują się znaczne różnice pomiędzy Państwami Członkowskimi w udzielaniu pomocy dla produkcji.

Różnica pomiędzy poziomem w najlepiej prosperujących państwach i czterech państwach kohezyjnych bardzo niewiele się zmieniła w ciągu rozpatrywanego okresu. Państwa kohezyjne (11,5% unijnego PKB w 2001 roku) dalej osiągały wielkość 10% wszystkich wydatków publicznych na sektor produkcyjny w okresie lat 1999–2001, podczas gdy udział największych gospodarek (Niemiec, Francji, Włoch i Wielkiej Brytanii — 72% unijnego PKB w 2001 r.) spadł z 79% w latach 1997–1999 do 76% w latach 1999–2001.

Pomoc na rzecz regionów zapóźnionych

W roku 2001 około 8 mld euro pomocy publicznej, tj. około 9% całości tych środków²⁵, przekazane zostało regionom UE sklasyfikowanym jako typ „A”²⁶, które oznaczają niemal to samo, co regiony Celu 1.²⁷ To znacznie mniej niż szczytowa wartość 27 mld euro osiągnięta w 1993 r., kiedy to na Niemcy (z 17 mld euro) i Włochy (7 mld euro) przypadało prawie 90% całości odnośnej sumy. W 2001 roku na te dwa państwa ciągle przypadała ponad połowa pomocy dla

regionów, chociaż w kategoriach bezwzględnych wydatkowana kwota była znacznie niższa niż osiem lat wcześniej (2,5 mld euro dla Niemiec i 2,1 mld euro dla Włoch). To największe zmniejszenie kwoty dotyczyło pomocy dla nowych landów niemieckich, które otrzymały znaczącą jej wielkość zaraz po zjednoczeniu. Jednakże w okresie 2000–2001 ogólna wielkość pomocy dla regionów typu „A” pozostała nie zmieniona.

Pomoc na rzecz innych regionów problemowych

W 2001 roku około 800 mln euro środków pomocy publicznej (wyłączając z tego rolnictwo, rybołówstwo i transport) przekazane zostało do objętych całkowitym wsparciem regionów typu „C”²⁸, które można porównać do regionów Celu 2, wspieranych ze środków funduszy strukturalnych. Ponadto prawie 4,5 mld euro przeznaczono na regiony sklasyfikowane jako NUTS II — typu „C”, które były wspierane częściowo. Niestety, brak danych poniżej poziomu NUTS II oznacza, że nie można określić odsetka pomocy, która została przekazana wspieranym częściom regionów²⁹, a przeto i porównać poziomu pomocy wśród Państw Członkowskich.

Mimo że większość Państw Członkowskich zmniejszyła wielkość pomocy publicznej i przekierowała ją na cele poziome, zgodnie ze strategią UE, przekierowanie w kierunku celów związanych ze spójnością jest mniej widoczne, odkąd spadła wielkość pomocy regionalnej.

Pomoc publiczna a cele z Lizbony i Goeteborga

Polityka spójności i pomocy publicznej uzupełniają się — celem obu jest przyczynianie się do celów agendy z Lizbony i Goeteborga, jakimi są: kontynuowanie wzrostu, konkurencyjność, stały rozwój całej UE. W regionach słabiej rozwiniętych wyzwaniem w postaci osiągnięcia celów uzgodnionych w Lizbonie i Goeteborgu jest z natury rzeczy większe. Stąd potrzeba rosnącej pomocy (dla inwestycji w dobra publiczne i wspieranie potencjału instytucjonalnego), większego natężenia pomocy (zachęcanie do wewnętrznych inwestycji) oraz znacznego wspomaganie z budżetu UE (element

„konwergencyjny” lub „solidarnościowy” polityki spójności). Wspólnym zadaniem obu rodzajów polityki jest ustanowienie ram, w jakich Państwa Członkowskie i regiony, przy odpowiednim poziomie wsparcia z UE, mogą rozwinąć i wdrożyć efektywną strategię wzrostu i konkurencyjności, bez ponoszenia niekorzystnych efektów rozwoju ekonomicznego na poziomie regionalnym, narodowym i unijnym lub marnotrawienia skromnych środków budżetowych poprzez ich błędną alokację.

Komisja rozpoczęła niedawno dokładne badanie obecnych wytycznych dla pomocy regionalnej, która musi być podwyższona, aby móc umożliwić Państwom Członkowskim planowanie na okres po roku 2006, kiedy to obecny plan wygaśnie. W ramach takiej rewizji brany będzie pod uwagę rozwój polityki spójności na poziomie EU, jak również elementów polityki regionalnej i lokalnej, których celem jest osiągnięcie założeń z Lizbony i Goeteborga. Powinna ona odzwierciedlać szersze zadania polityki dotyczącej pomocy publicznej, co ma swoje odniesienie w agendzie lizbońskiej. Głównym w tej mierze celem, potwierdzonym zresztą w Sztokholmie i Barcelonie, będzie osiągnięcie sytuacji „mniejszych kwot, ale za to lepszego ukierunkowania pomocy publicznej”, co może oznaczać bardziej ukierunkowane podejście w obszarze poza regionami mniej rozwiniętymi, jak i bardziej rygorystyczne kontrole najbardziej zniekształconych i marnotrawionych form pomocy.

W roku 2002 Komisja przyjęła również nowy pakiet regulacji o pomocy publicznej w kwestii zatrudnienia³⁰, które poprzez eliminację konieczności wcześniejszego zawiadomienia o pomocy dla tworzenia miejsc pracy lub zachęcanie do zatrudniania ludzi niepełnosprawnych, powinny skutkować uproszczeniem procedur wspólnotowego współfinansowania dotyczącego pewnych programów. Co więcej, regulacje w przejrzysty sposób uwzględniają specyficzne cechy najsłabszych regionów, podnosząc intensywność pomocy w zakresie tworzenia nowych miejsc pracy.

Komisja będzie kontynuować rozpatrywanie możliwości wprowadzenia mechanizmów służących określeniu, czy środki pomocy publicznej, które nie są usprawiedliwione żadnymi istniejącymi ramami, regulacjami czy wytycznymi, nie zniekształcają konkurencji. Takie nowe podejście do sprawy daje Państwom Członkowskim możliwość elastycznego

podejmowania interwencji we wszystkich regionach, celem wsparcia zatrudnienia, konkurencyjności i spójności na drodze ku realizacji celów lizbońskich.

Wymiar sprawiedliwości i sprawy wewnętrzne: poprawa warunków umożliwiających rozwój

Wysokie poziomy przestępczości, istnienie przestępczości zorganizowanej i korupcji wstrzymują rozwój gospodarczy regionów dotkniętych tymi zjawiskami, szczególnie wstrzymując nowe inwestycje z zewnątrz. Świadomość, że wprowadzenie prawa nie daje możliwości odpowiedniego rozwiązywania tych problemów ma jeszcze większy negatywny skutek. Bezpieczne otoczenie, w którym przestrzegane są zasady prawa, stanowi podstawowy warunek konieczny do osiągnięcia trwałego rozwoju gospodarczego.

Trzy aspekty unijnej polityki sprawiedliwości i spraw wewnętrznych są szczególnie związane z polityką spójności:

- wzmocnienie potencjału instancji sądowych i administracyjnych, współpracy międzypaństwowej oraz walki z przestępczością zorganizowaną i korupcją są czynnikami istotnymi dla utrzymania stabilnej gospodarki, środowiska politycznego, co z kolei jest ważne dla rozwoju. Powyższe zyska jeszcze na ważności po rozszerzeniu Unii;
- udział władz lokalnych i regionalnych w rozwoju i wdrażaniu polityki imigracji i polityki azylowej. Władze, wspólnie z partnerami społecznymi, organizacjami pozarządowymi i innymi lokalnymi ośrodkami, odgrywają coraz większą rolę we włączaniu obywateli państw trzecich do sfery życia gospodarczego i społecznego;
- zarządzanie granicami zewnętrznymi Unii, stanowiące uzupełnienie środków zaradczych wspieranych z funduszy strukturalnych.

Jako że istnieje potrzeba lepszego zrozumienia geografii przestępczości i podatności regionów na przestępczość zorganizowaną, możliwe jest określenie tych regionów i obszarów cechujących się wysokim

poziomem przestępczości, który może wpływać negatywnie na rozwój.

Mimo że istnieją znaczące różnice między państwami, poziom zorganizowanej przestępczości jest szczególnie wysoki w państwach akcesyjnych, a tendencja w tym zakresie jest rosnąca.³¹ Forma, jaką przyjmują siatki przestępcze w tych krajach, wpływa nie tylko negatywnie na ich rozwój gospodarczy i potencjał, ale również na poziom bezpieczeństwa w Unii. Na przykład praktyka wykorzystywania legalnych interesów (hotele i innych form przemysłu turystycznego, jednostek służby zdrowia, nieruchomości i bankowości) jako środków penetracji regionu stało się elementem standardowego postępowania grup przestępczości zorganizowanej w tych państwach. Dodatkowo coraz częstsze jest wykorzystywanie wpływów przez organizacje przestępcze słabości systemu prawnego i administracji, zaś korupcja i wykorzystywanie możliwości wpływów jest zjawiskiem względnie szeroko obecnym w państwach akcesyjnych. Zamówienia publiczne i procedury przetargowe są w tym względzie szczególnie narażone, zaś połączenie głównych transferów majątkowych ze słabością instytucji daje szczególną podatność na korupcję. Państwa akcesyjne podjęły znaczne wysiłki, przy wsparciu ze strony funduszu PHARE, w celu wypracowania strategii antykorupcyjnej i wzmocnienia organów egzekwujących prawo. Mimo to świadomość zjawiska korupcji występuje tu w znacznie większym stopniu niż w obecnych Państwach Członkowskich, zwłaszcza w niektórych przypadkach, i w większości tych krajów wiele pozostaje jeszcze do zrobienia.

Obszary miejskie, szczególnie te, na których skoncentrowana jest część ludności z większością występujących problemów, żyjąca w trudnych warunkach mieszkaniowych, bez udogodnień bytowo-sanitarnych, stanowią tu kolejny przykład. W ramach podjętej przez Komisję inicjatywy URBAN Audit zwrócono uwagę na związek między stopniem urbanizacji a przestępczością. Prawie wszystkie miasta, co do których przeprowadzanie porównań jest możliwe, odznaczają się większym stopniem przestępczości niż wieś. Wskaźnik jest szczególnie wysoki w miastach położonych na północy UE i w stolicach państw. Zgodnie z najnowszymi danymi liczbowymi wskaźnik ten w miastach ciągle rośnie. Polityka strukturalna UE, szczególnie w zakresie dotyczącym rozwoju miast, uwzględnia stopień przestępczości jako kryterium